

Petukka eli Ahola (Lentua no 40, myöhemmin Lentiira no 19)

Pekka Pekanpojan syntymätaalo Pulkkiila (Lentua no 2)

Kiinteä asutus juurtui Kainuun erämaihin hyville kalastus- ja riistamaille. Kuhmon Lentiira oli yksi tällainen paikka. Kaskiviljely oli vallitseva elinkeino ja se tarvitsi paljon työvoimaa. Siksi taloissa elettiin kahden tai kolmen sukupolven suurperheinä, joihin kuului tyypillisesti vanha isäntäpari, pojat puolisoineen ja lapsineen sekä naimattomat sisarukset. 1700-luvun alku oli Suomelle vaikea Isonvihan aika (1713-21), jolloin Venäjältä tulevat joukot kulkivat ympäri maata ryöstäen ja polttaen kyliä. Kuhmon alueella ei kuitenkaan poltettu tuolloin kovin monia taloja. Isonvihan jälkeen osa perintötiloista oli veronmaksukyvyttöminä joutunut kruunun haltuun, perintötiloja oli jäljellä vain 20.

1700-luvun puolivälissä Kuhmon Lentuan kylässä oli varakas talo no 2 Pulkkiila. Pulkkilan isäntänä on Pekka Yrjönpolka Pulkkinen (s. 1683/-89), joka on avioitunut Kaisa Parviataren (s. 1683/-93) kanssa. Perheeseen on syntyneet pojat Yrjö (n. 1714/22?), Matti (4.6.1730), Pekka (n. 1730/31/36) ja Juho (1735) sekä tyttäret Elli (?) ja Dorothea (?). Pulkkilan vanha isäntä Pekka Yrjönpolka kuolee 7.8.1754, syy "pistos" ja uudeksi isännäksi tulee vanhin poika Yrjö, joka on avioitunut 19.2.1744 Elli Pulkitaren (1720, Bertilintr, Änetti) kanssa.

1750 Pulkkilan suurperheessä oli talollisia sekä mökkiläisiä ja mäkitupalaisia (13) ja palkollisia (15). Suurperhetalojen pihapiirissä oli yleensä useampia asuinrakennuksia sekä talousrakennuksia. Mökkiläiset ja mäkitupalaiset asuivat jakamattomilla takamailla ja tekivät töitä taloon. Vilja, ruis ja ohra, saatiin kaskipelloilta. Vesi antoi vedenviljaa, jota säilöttiin suolakalana ja kapakalana. Hauki oli ympärivuotinen ruoka ja kapahauki myös veronmaksun väline. Metsästysaseina olivat käsi- ja jalkajouset, karhukeihäs ja 1700-luvun lopulta lähtien suusta ladattava luodikko. Hirveä ja peuraa metsästettiin joukolla, hangella hiihtäen ja eläimistä käytettiin hyödyksi kaikki: liha, nahka, luu ja jänne. Kettua pyydettiin kypälälaudalla ja kanalintuja ansoilla ja loukuilla. Oravia ammuttiin jousella ja tylppäpäänuolella, vasamalla; nahka oli tärkeä veronmaksuväline. (Kuhmon historia.)

Kuhmosta oli juuri tullut kappeliseurakunta ja vähitellen saatiin myös oma kirkonkirjojen pito käyntiin. Vuosisadan puolenvälän kirjanpidossa oli kuitenkin vielä puutteita. Vuonna 1760 "Kuhmon kappelissa" oli miehiä 639 ja naisia 632 eli asukkaita yhteensä 1271. Väestöluettelossa on 120 ruokakuntaa ja 116 taloa. Kuhmossa saatiin vuosisadan lopulla useina vuosina hyviä satoja, perheet kasvoivat ja uudistiloja perustettiin kyliin. Pulkkilan pojistakin toiseksi vanhin Matti (n. 1730) muuttaa uudistilalle (nyb Jordan) viimeistään vuonna 1765 (HK1765) ja kolmanneksi vanhin Pekka (n. 1730) muuttaa uudistilalle (nyb Petukka) viimeistään 1766 (HK1766). Talot olivat ehkä ensin Pulkkilan torppia, sillä torppamerkintöjä on esim. syntyneiden kirjassa.

Pulkkilan tilan poika Pekka avioituu 26.12.1755. Vihittyjen kirjaan on merkitty: bondsonen Pehr Pehrsson Pulckinen no 2 Lendua och pigan Anna Olofsdotter Kuvajatar Lendua. Annan (1736) isä on Olli Kuvaaja ja äiti Elli Pulkitar (1712); he asuvat Lentiirassa torpassa. Annan äiti Elli on Pekan Pekka-isän (n. 1683/-89) Matti-veljen (1672) tyttö. Pekka ja anoppi Elli ovat siis serkuksia.

Uudistila Petukka (Lentua no 40)

Pekan perhe asuu aluksi Pulkkilassa (Lendua no 2 Pulckila), jossa perheen kolme ensimmäistä lasta syntyvät: Pekka 1757, Olli 1758 ja Yrjö 1762. Neljäs lapsi Matti syntyy vuonna 1764 torpassa (torpan i Lendua) syntyneiden kirjan mukaan, mutta henkikirjassa Pekka on merkitty verotettavaksi Pulkkiilaan. Sitten Anna-vaimo kuolee ja Pekka avioituu toistamiseen. Toinen vaimo on Vappu Kyllötär (1747). Henkikirjan mukaan Pekka perheineen asuu vuonna 1766 uudistilalla Petukassa. (Vuoden 1765 henkikirjassa Pekka perheineen on merkitty verotettavaksi asukkaaksi vielä Pulkkiilaan.) Syntyneiden kirjan mukaan uuden liiton ensimmäinen lapsi, Pekka, syntyy vuonna 1769 uudistilalla Änätissä (nyb. i Anetti). Tilan täytyy kuitenkin olla jo Petukka, kuten henkikirja 1766 osoittaa. Perheen seuraavat lapset syntyvätkin vuodesta 1771 alkaen talossa no 40 Petukka: Kaisa 1771, Pauli 1774, Marketta 1776, Esko 1779 ja Vappu 1783.

Petukassa asuu myös Pekan ensimmäisen vaimon Annan äiti Elli Pulkitar, siis Pekan anoppi. Hän on jäänyt leskeksi jo 1750-luvulla. Elli kuolee vasta 1788, kuolinsyyksi on merkitty vanhuus.

Vanhin poika Pekka (1757) avioituu 27.3.1781 Kaisa Sutitaren (12.12.1760) kanssa. Heille syntyy yhteensä seitsemän lasta: Pekka 1783, Matti 1785, Olli 1787, Yrjö 1790, Juho 1793, Marketta 1796 ja Jooseppi 1802. Lapsista kaksi kuolee pieninä: Matti 1786 isoonrokoon ja Juho 1795, kuolinsyy merkitsemättä.

Olli (1758) avioituu 28.3.1782 talollisentytär Marketta Imotaren (11.1.1762, Katerma no 19 Tikkala) kanssa. Heille syntyy Petukassa Anna 1784 ja Beata 1786. Olli perheineen muuttaa Petukasta Korpisalmen taloon no 8 Häkkilä. Ollista alkaa siis Särkijärven Pulkkinen sukuhaara.

Yrjö (1762) avioituu 11.4.1784 talollisentytär Elli Heikitären (1.9.1761) kanssa; hän on talosta Lentua no 31 Haverila. Heille syntyy 8 lasta: Juho 1785, Erkki 1787, Esko 1789, Anna 1790, Juliana 1793, Elli 1795, Matti 1798 ja Yrjö 1801. Lapsista kolme kuolee pieninä: Juho 1792 syynä tarttuva tauti, Erkki 1792 syynä rokko ja Juliana 1795 syy tuntematon.

Myös Pekan (1730) ja Vapun (1747) nuorin lapsi Vappu (1783) kuolee 13.2.1788 tarttuvaan tautiin (lavantauti?). Väkimäärää verotti koko Kuhmossa suuresti 1790-luvun alun pahat kulkutaudit, pilkkukuume ja punatauti. Vuonna 1791 kirjattiin jopa 278 kuollutta, kun edellisen vuoden luku oli ollut 85 ja sitä edellisenä 49. Myös vuonna 1795 kuolleita oli paljon, peräti 137. (Kuhmon historia.) Kulkutaudit verottivat myös Petukkaa; Pulkkinen perheiden lapsia kuolee talossa yhteensä kuusi.

Matti (26.5.1764) muuttaa pois Petukasta mentyään naimisiin 28.3.1785 Katerman kylän talon no 22 Heinälahden tyttären Anna Pulkitaren (s. 30.1.1763) kanssa. Hän muuttaa Heinälahteen vävyksi. Avioliitto jää lyhyeksi, kun Anna kuolee 25.6.1786. Matti on muuttanut pois Heinälahdesta n. 1791.

Pekka (1769) avioituu vuonna 17.3.1791 talontytär Riitta Pulkitaren kanssa. Avioituessaan hän asuu jo talossa no 39 Jordananiemi. Sen on uudistilana perustanut Pekan (n. 1730) veli Matti (s. 1730, kuollut 20.5.1788) viimeistään vuonna 1765.

Samana vuonna 1.3.1791 kuolee vanha isäntä Pekka (n. 1730).

Pekan (1730) toinen vaimo Vappu Kyllötär (1747) muuttaa vanhimman poikansa Pekan (1769) perheen sekä omien lapsiansa (Kaisa 1771, Pauli 1774, Marketta 1776 ja Esko 1779) kanssa taloon no 39 Jordananiemi. Vappu avioituu 29.11.1795 leski Esko Huotarin kanssa ja muuttaa asumaan tämän taloon, Lentua no 55 Hietaniemi. Pekan perhe ja Vapun lapset jäävät asumaan Jordananiemeen. Vappu kuolee 6.4.1820.

Isäntinä veljekset Pekka (s. 1757) ja Yrjö (s. 1762)

Petukassa asuvat nyt veljesten Pekan (1757) ja Yrjön (1762) perheet. Pekan perheessä on elossa kolme ja Yrjön perheessä neljä lasta. Pekan vaimo Kaisa kuolee 13.10.1803.

Vielä 1800-luvulla puoliso valittiin yleensä omalta kotikylältä ja kylien sukusiteet kietoutuivat vuosisatojen saatossa yhteen. Puolison valinnassa oli tärkeää, että oli "hyvän työhmissen maineessa". Yleensä häät vietettiin hyvien rekikelien aikaan; silloinhan oli myös paremmin joutoaikaa juhlimiseen vuoden työn kierrossa. (Kuhmon historia.)

Pekan (1757) ja Kaisan (1760-1803) vanhin poika Pekka (1783) avioituu 1805 talontytär Anna Haveritaren (19.7.1782) kanssa. Anna on kotoisin talosta Lentua no 32 Mikkola. Heille syntyy kuusi lasta: Pekka 1806, Katri 1810, Juho 1814, Anna 1818, Matti 1822 ja Antti 1823. Lapsista kolme kuolee pieninä tai nuorina: Katri 1832, Matti 1822 ja Antti 1824.

Ruotsin neljä itäistä maakuntaa siirtyvät Suomen sodan jälkeen Venäjän vallan alle ja Suomesta tulee suuriruhtinaskunta ja Venäjän tsaarista Suomen suuriruhtinas. Samoihin aikoihin on myös isäntä Petukassa vaihtunut: Yrjö (1762) tulee talon isännäksi vuonna 1811. Samana vuonna tilalta on muuttanut Yrjön nuorempi poika Matti (1798). Pekan tytär Marketta (1796) on muuttanut myös pois Petukasta.

Yrjön (1762) vanhin elossa oleva poika Esko (1789) avioituu 20.12.1815 talontytär Anna Kyllösen (1789) kanssa; hän on samasta kylästä talosta no 72. Heille syntyy kolme tytärtä: Saara 1818, Marketta 1820 ja Anna Kaisa 1823. Eskon perhe muuttaa 1820-luvulla taloon no 18 Sutela.

Pekan (1757) poika Yrjö (1790) avioituu 11.4.1813 talontytär Anna Mikkosen (7.4.1790) kanssa; hän on kotoisin Lammasperästä talosta no 20 Liimattala. Heille syntyy yhteensä kuusi lasta: Erkki 1815, Olli 1819, Katri 1822, Matti 1824, Anna 1828 ja Susanna 1831. Lapsista kolme kuolee pieninä: Katri 1832, Matti 1831 ja Susanne 1832.

Näin 1830-luvun paha kulkutautiepidemia moru vei lapsia myös Petukasta. Kolmen vuoden aikana kuolleita oli Kuhmossa yhteensä 763 eli viidennes koko väestöstä. (Kuhmon historia.)

Yrjö (1762) kuolee 7.5.1821 kuolinsyynä collik ja hänen vaimonsa Elli kuolee 18.6.1824 kuolinsyynä vanhuus. Vanhan isännän veli Pekka (1757) kuolee 3.8.1823 kuolinsyynä vanhuus.

Isännäksi Pekka (s. 1783)

Petukan uudeksi isännäksi tulee 1820-luvulla vanhan polven kuoltua Pekan (1757) vanhin poika Pekka (1783). 1800-luvun alkupuolella Kuhmossa syntyi vuosittain 100-150 lasta. Ennätysvuosi oli 1829, jolloin syntyneitä oli 186. Väkiluku oli kasvanut 3945 henkeen vuonna 1830. (Kuhmon historia.)

Yrjön (1762-1821) nuorin poika Yrjö (1801) avioituu 25.4.1824 Riitta Niskasen (s. 28.4.1805 Juttuanvaarassa) kanssa; hän asuu talossa Lentua no 38 Niskala. Yrjö ja Riitta ovat pikkuserkuksia. He muuttavat 1820-luvulla taloon no 18 Sutela.

Myös Yrjön (1762-1821) tyttäret Anna (1790) ja Elli (1795) ovat muuttaneet Petukasta. Anna avioituu 15.4.1813 talollisen pojan Esko Niskasen (1789) kanssa (Lentua no 43 Juttua). Anna ja Esko muuttavat vuonna 1819 taloon Lentua no 2 Pulkmila, jossa isäntänä on Eskon veli Heikki (1780).

1820-luvun puolivälissä Petukan talossa asuvat enää Pekan (1757-1823) pojat Pekka (1783) ja Yrjö (1790) perheineen sekä veli Juuso (1802). Vuoden 1833 tienoilla Yrjö (1790) perheineen muuttaa taloon Lentua no 38 Niskala vuokraviljelijäksi (åbo).

Pekan (1783) vanhin poika Pekka (1806) avioituu 1.4.1834 talontytär Riitta Pulkkisen (1.1.1814) kanssa; hän on kotoisin talosta Lentua no 68 Lehto. Heille syntyy 6 lasta: Juuso 1835, Pekka 1837, Kalle 1838, Juho 1841, Kaisa 1843 ja Matti 1846. Pekan vaimo Riitta kuolee 2.7.1848 tuberkuloosiin. Lapsista Pekka kuolee nuorena miehenä 1860 lavantautiin.

Pekka (1806) menee 29.3.1849 uudelleen naimisiin Elsa Heikkisen (1820) kanssa. Elsa on ollut aiemmin 1830-luvulla Petukan kirjoissa ilmeisesti piikana. Pekalle ja Elsalle syntyy lapset Antti 1849, Esko 1850, Anna 1851, Matti 1854 ja Heikki 1855.

Pekan (1857) nuorin poika Juuso (1802) on kuollut vanhanapoikana 2.5.1840 kuolinsyynä collik.

Pekan (1783) toiseksi vanhin poika Juho (1814) avioituu 20.4.1840 talontytär Agneta Niskasen (1816) kanssa; hän on kotoisin talosta Lentua no 18 Sutela. Heille syntyy Petukassa neljä lasta: Marketta 1841, Paavo 1842, Pekka 1844 ja Reino 1845. Juhon ja Agnetan perhe muuttaa taloon no 18 Sutela, siis Agnetan kotitaloon. Perhe asuu myöhemmin (RK1866-76) talossa Lentua no 48 Harju.

Pekan (1783) tytär Anna (1818) on muuttanut myös pois Petukasta. Hän avioituu 22.4.1844 Matti Kyllösen kanssa (Lentua talo no 37 Pulkmila, myöh. Vehmas).

Lenttiirasta lähti ensimmäinen tervalasti vuonna 1771 ja laaja-alainen tervakauppa käynnistyi vasta vuonna 1840, kun Kajaanin kosket perattiin ja rakennettiin koskien venekanaavat. Kaskiviljelystä siirryttiin samalla peltoviljelyyn. Jo 1830-luvulla Kuhmossa vähän alle puolet viljasta tuli kaskesta ja vähän yli puolet pellostä. Metsien polttamista kaskena estettiin myös sakottamalla luvattomasta kaskenpoltosta. (Kuhmon historia.)

Petukasta Aholaksi

Kuhmon tultua omaksi seurakunnakseen Lentuan maakirjakylän 75 taloa jaettiin isoajakoa varten vuoden 1841 maakirjassa 9 kylään, joista yksi oli Lentiira. Siihen tuli 23 taloa. Jakoa uudistettiin joidenkin talojen osalta myöhemmin. Isojako alkoi kuitenkin vasta myöhemmin; Lentiirassa se alkoi vuonna 1865 ja päättyi vuoden 1879 jakokirjaan. Talosta Lentua no 40 Petukka tuli talo Lentiira no 19 Ahola. (Kuhmon historia.)

1850-luvun puolivälissä Petukassa asuu vanha isäntä Pekka (1783) ja hänen vaimonsa Anna sekä nuori isäntä Pekka (1806) toisen vaimonsa Elsan sekä lastensa kanssa. Talon nimi muuttuu rippikirjan mukaan ensin Ahoksi ("Petukka eli Aho" RK 1855-) ja sitten Aholaksi ("Petukka eli Ahola" RK 1866-76). Tilan isäntä Pekka (1806) on kylän kuudennusmies (sexman).

Vuonna 1850 Kuhmossa oli yhteensä 4421 asukasta ja vuonna 1860 Kuhmon väkiluku oli kasvanut kuitenkin jo 5214 henkeen. Suurina nälkävuosina 1866-68 kuolleita oli yhteensä noin 800. Väkiluku pienenikin noihin aikoihin ja vuonna 1875 väkiluku oli enää 4377. Kuitenkin syntyneiden määrä kasvoi ja oli jo 1870-luvun alussa yli 150 lasta ja 1870-luvun lopulla yli 200 lasta vuodessa. Kun kuolleiden määrä vaihteli yleensä 50:n ja 100:n välillä, väkiluku siis kasvoi. Vuonna 1884 parempien aikojen merkinä oli syntyneiden määrä noin 200 uutta kuhmolaista. (Kuhmon historia.)

Pekan (1806) vanhin poika Juuso (1835) avioituu 3.4.1864 talontytär Anna Stina Heikkisen (11.4.1838), kotoisin talosta Lentua no 38 Niskala. Heille syntyy kuusi lasta: Elsa Maria 1865, Kaisa Stina 1866, Pekka 1869, Anna 1871, Juuso 1873, Jaakko 1878 ja Klaara 1880. Juuson perhe muuttaa vuonna 1872 taloon Lentua no 43 Juttuanvaara, myöh. Lentiira no 3 Juttua.

Pekan (1806) poika Kalle (1838) avioituu 18.4.1869 Lentuan kylältä kotoisin olevan (no 13 Valtala) talontytär Riitta Kaisa Heikkisen (24.2.1841) kanssa ja heille syntyy kuusi lasta: Elsa 1870, Kaisa 1872, Eeva 1874-1875, Johannes 1876-1876, Susanna 1877 ja Kalle 1880. Kallen perhe muuttaa vuonna 1872 taloon Lentua no 43 Juttuanvaara, myöh. Lentiira no 3 Juttua.

Pekan (1806) poika Juho (1841) avioituu 10.4.1871 Lentuan kylältä kotoisin olevan (Lentua no 2 Pulkkila) talontytär Anna Maria Heikkisen (27.8.1846) kanssa ja heille syntyy viisi lasta: Riitta (1872), Matti (1875), Juho (1879), Elli (1881) ja Anna Maria (1885). Perhe muuttaa vuonna 1872 taloon Lentua no 43 Juttuanvaara, myöh. Lentiira no 3 Juttua.

Pekan (1806) tytär Kaisa (1843) avioituu 10.4.1871 Juho Kinnusen (s. 1844 Lentua talo no 24 Henttula) kanssa ja muuttaa miehensä kotitalolle. Kaisa kuolee 1873 ja avioliitto jää lapsettomaksi.

Kaikki Pekan (1806) ensimmäisen avioliiton lapset muuttavat siis pois Aholasta 1870-luvulla. Pekan ja Elsan tytär Anna (1851) kihlautuu 1874 ja avioituu 10.1.1875 talollisen pojan Juho Niskasén kanssa (Lentua talo no 31 Haverila). Hän muuttaa Juhon kotitaloon.

Pekan (1806) ja Elsan vanhin poika Antti (1849) asuu koko elämänsä Aholassa poikamiehenä. Hänen mainitaan olevan sairaloinen. Hän kuolee naimattomana 1914. Elsa (1820) kuolee vuonna 1881 ja vanha isäntä Pekka kuolee 1.3.1892 kuolinsyynä vanhuus.

Eskosta (s. 1850) isäntä

Pekan (1806) ja Elsan toiseksi vanhin poika Esko (1850) avioituu 30.4.1876 torpantytär (Lentua no 9 Liekinvaara) Anna Kaisa Pölläsen (21.3.1855) kanssa. Eskosta tulee 1870-luvun lopulla Aholan seuraava isäntä. Eskolle ja Anna Kaisalle syntyy yhteensä viisi lasta: Elsa 1881, Ester 1885, Juho 28.7.1889, Kalle Pekka 1892-1892 ja Matti Heikki 1894.

Laki yritti ulottaa korpikyliin, mistä on merkinä Aholan Esko-isännän tuomiot viinan luvattomasta myynnistä (1881) ja kaskan luvattomasta poltosta (1882).

Aholan Luhti, joka on rakennettu vuonna 1814. (Yrjö Blomstedt, Museoviraston kuvakokoelma)

Aholan aittarivi, toinen rivissä vuodelta 1801, kolmas vuodelta 1880 ja neljäs vuodelta 1888. (Yrjö Blomstedt, Museoviraston kuvakokoelma)

Pekan (1806) poika Matti (1854) kihlautuu 29.8.1880 ja avioituu 3.4.1881 talontytär Greta Sofia Kyllösen kanssa (s. 6.3.1861 torpassa Lentua no 15 Kokkovaara, Kyllösen perhe asuu myöhemmin tilalla Lentua no 37 Pulkkila, myöh. nimi muuttuu Lentiira no 13 Vehmas). Heidät vihkii Carl Erik Roos. Heille syntyy Aholassa neljä lasta: Elsa Amanda 7.4.1882, Pekka 4.7.1884, Kalle 2.10.1887 ja Anna Sofia 12.1.1890. Matin ja Reetan perhe muuttaa Aholasta sukutilalta vuonna 1891 Katermaan Kataja-nimiseen taloon (Katerma no 8 Kataja, 1/8 manttaalia). Myöhemmin taloa on kutsuttu myös Katajalahdeksi. Siellä perheeseen syntyvät vielä Matti Heikki 22.4.1892, Esko August 18.10.1895 ja Oika Johanna 5.2.1898. Esko August kuolee 3-vuotiaana lapsena 21.10.1898 (syy: yskä). Katajalahdesta perhe muuttaa Kuhmoniemen Pääkkölään, missä perheeseen syntyy vielä Martti 10.11.1900.

Pekan (1806) nuorin poika Heikki (1855) avioituu 14.4.1884 piika talontytär Leena Heikkisen (11.10.1860, Lentiira no 20 Änätipää) kanssa. Leena on merkitty RK:ssa 1877-86 Aholan piiaksi. Heille syntyy Aholassa Anna Reetta 1885, Lyyti 1888 ja Pekka 1890. Heikin perhe muuttaa vuonna 1892 Aholasta taloon Katerma no 10 Sauna ja sen jälkeen perheeseen syntyy vielä lisää lapsia: Kaisa Leena 1893, Kalle Vihtori 1895, Heikki 1897-1905, kaksoset Elli Amanta 1903 ja Riita Kustaava 1903-1903 sekä Saimi 1906.

Suurperhetalous vuonna 1884

Ukkini Pekka Pulkkinen syntyi Kuhmon Lentiiran kylän talossa no 19 Aholassa perheensä toiseksi vanhimpana lapsena. Talossa asui silloin vuonna 1884 vanha isäntä Pekka Pulkkinen (1806) eli ukkini ukki. Hän oli tuolloin jo 78-vuotias. Hänen vaimonsa, ukkini mummo, oli kuollut kolme vuotta aiemmin. Aholassa asui ukkini isän Matin lisäksi tämän kolme veljeä. Vanhin heistä setä Antti oli 35-vuotias poikamies. Toiseksi vanhin setä Esko

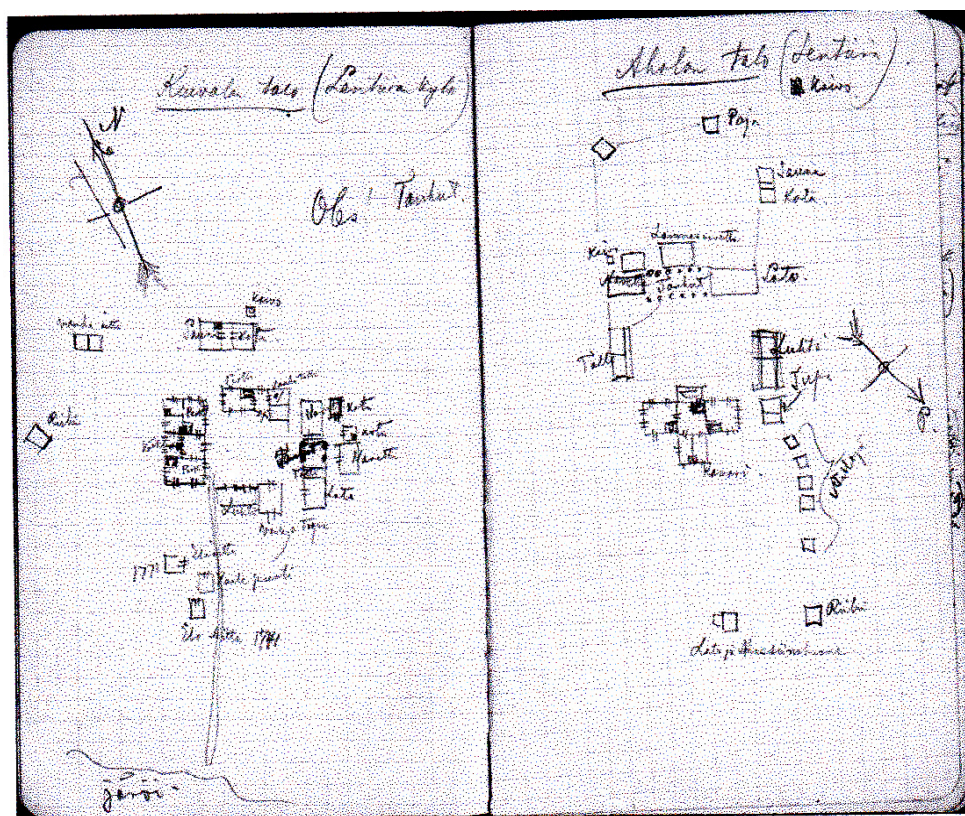
oli avioitunut vuonna 1876 ja hän oli ukkini syntyessä 34-vuotias talollinen ja yhden 3-vuotiaan tyttären isä. Ukkini isän nuorempi veli setä Heikki oli 29-vuotias ja avioitunut juuri keväällä 1884 ennen ukkini syntymää. Ukkillani oli perheessään kaksi vuotta vanhempi sisar.

Talossa oli siis vanha isäntä ja nuori isäntä ja tämän kolme veljeä, kaikki neljä hyvässä työiässä. Antin kohdalla on toki merkintä kituloisuudesta. Tila oli siis edelleen suurperheen asuttama. Pihapiirissä oli asuinrakennusten lisäksi myös navetta, talli, hyvät aitat ja luhdit, maakellari ja savusauna. Tila oli 1/8 manttaalien tila. Isojako oli juuri päätynyt ja se antoi tiloille leivän varmuuden. Kuhmo oli toipunut pahoista katovuosista, kaskiviljelystä oli siirrytty peltoviljelyyn, metsä ja vedet antoi riistaa, tervanpoltto kukoisti. Ukin syntymävuonna syntyi yhteensä noin 200 lasta ja Kuhmon väkiluku oli noussut 6000:een.

Lentiiran kylän suurperheiden taloista antaa hyvän kuvan kaksi etelän matkailaista. Yrjö Blomstedt ja Sucksdorff kuvaavat Kainuun ja Vienan matkallaan vuonna 1894 sekä vanhan Pulkkilan (myöh. Kuivala) että Aholan pihapiiriä ja niiden rakennuksia. Matkalaiset tulivat ensin Lentiiran keskustasta Pulkkilaan/ Kuivalaan ja matkasivat sieltä edelleen Aholaan.

Blomstedt kuvaa muistikirjassaan, kuinka Pulkkilassa/ Kuivalassa polku nousee umpinaiseen pihaan järvenrannasta, kuvassa alalaidassa. Kompassiruusu näyttää ilmansuunnat. Myös rakennusten nimitykset ja tulisijan suunnat on merkitty piirroksiin. Ilmeisesti talousrakennusten sijoittelu ja nimitykset olivat huomion keskipisteenä.

Pulkkila/ Kuivalan ja Aholan talojen asemapiirroksiset Yrjö Blomstedtin muistikirjasta:

Lähteet

- Kuhmon historia. Jorma Wilmi. 2003.
 Karun kaunis Lentiira. Toim. Marja-Stiina Suihko. 2011.
 Elämänmenoja Kuhmoniemen kylässä. Juhani Tauriainen. 2009.
 Museoviraston kuvakokoelma. Blomstedtin ja Sucksdorffin muistiinpanot.
 Kuhmon ja Sotkamon seurakuntien kirkonkirjat (rippikirjat, syntyneet, kuolleet, vihityt)